

DEO OPTIMO MAX. QUÆSTIO MEDICA,

87

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
marie discutienda in Scholis Medicorum, die Lune vigesimâ mensis
Decembbris, anno Domini M. DCC. LI.

M. NICOLAO LE ROY DE SAINT AIGNAN,
Doctore Medico, Præside.

An morbos in Clases reducere expedit?

I.

 UM numerosissima sit morborum quibus homo conflictatur illas; quanta sit in ipsorum historiâ methodum instituendi necessitas ab Hippocratis ævo patuit; atque etiam in arte magistri recentiores, quos inter *Platerus*, *Sydenhamius*, *Junckerus*, *Nenterns*, *Chiracins*, &c. methodum necessariam clamant, inòd instituerunt multiplicem, ut ad instar botanicorum morbos subdividerent in classes & in genera. Ex tali porrò institutione, id præcipuum debet emolumentum enasci, ut tutor & facilior reddatur praxis Medica, curiositatì minus quam utilitati consulendo. Tunc enim ex ipsâ classis denominatione 1°. ipsissima deducitur indicatio curatoria, quidque sibi sit agendum Medico statim patet. 2°. Cùm tot sint solummodò morborum theoræ curationumque formulæ, quot sunt classes; qui se praxi addicunt, suas simpliciter ad aliquot capita reducere possunt indicationes, neque tantâ morborum serie, totque formulis quasi obstupefacti, à paucis tantum capitibus morborum theoriæ & curationem deducere tuto valent Medici; atqui proposita talis est methodus.

In morborum disquisitione dupliquidem progrediendum viâ; vel in simplicissima vitia, *analyse*, refolventi, vel ex refolutis vitiis simplicissimis, *synthesi*; compendi sunt morbi. Vix autem in praxi ullius erit usus elementarium morborum cognitio; ibi si fistat Medicus; quoniam clinicus apud ægros in sua sic elementa resoluti non occurunt morbi; generalis v. g. fluidorum siccitas in scholis sola concipitur, apud ægros verò sola non occurrit, at hanc necessariò semper comitatur nimia solidorum tensio; præterea non seorsim hæc varia vitia, sed simul & collectivè sunt debellanda, id est morbos jam compositos in praxi profligandos Medicus habet; unde quæcumque solâ analysi innixa est methodus, nequaquam expedit; sed quæ & simul synthesi statuitur. Hanc porrò syntheticam methodum multò difficultius est instituere, quia pro luctu morbi non sunt singendi, sed quales realiter in praxi clinicis occurunt. In tali itaque institutione Medico venit examinandum quænam sint vitia simplicia, an pauciora, an numerosiora sint, quænam eorum *combinatio*, an sit constans? Eo nostra nititur cardine methodus, simplicia supponit fluidorum & solidorum vitia qualia exponuntur à *pathologis*, ea jam composita propit, & uti apud ægros majori minori-ve numero constanter sunt *combinata*.

Dum in praxi quidem obseruari fluidorum siccitatem cum eorum acrimoniam; nimiaque solidorum tensione semper adesse; si hæc omnia vitia simul esse debellanda reperias, non ea separatim proponi debent, sed ex his tribus una fieri debet *combinatio*. Similiter si serum male elaboratum, male permixtum, nimis exuperans offendas, & solida nimis laxa, si hæc inquam omnia se se invicem semper concomitent vitia, ex iis omnibus alia institui debet combinatio & sic de ceteris. Erit itaque quæstio an tales in ægris sint vitiorum simplicium combinationes, quales

A

huc recensemus; non adulterata, satisque constantes, ut iis semper valeat confidere Medicus? Näm si ita sint, causam habebimus, quā positā ponitur, quāque sublatā tollitur morbus; ista proindē methodus causā continente morbi nititur, hoc est, morbos omnes ab eadem causā continente productos ad eandem redigimus classem.

I I.

VARIAS & multiplices vitiorum simplicium, quæ occurrunt in morbis chronicis, examinando combinations, omnes quotquot sint ad quatuor reducimus. Primo quidem morbi dantur in quibus fluida parū fluxilia, sed spissa nimis sunt & viscosa, dato vix alio fluidorum & solidorum vitio. ^{2.} Dantur morbi in quibus præter humorum spissitudinem, malè elaboratum est sanguinis serum, alisque cruentis partibus malè immixtum exuperare videtur, in iisdem morbis solidorum nimia & notabilis adest laxitas. ^{3.} In aliis morbis fluida partibus aqueis & vehiculo nimis depauperata reperiuntur, nimia densitate data cum aliquali acrimoniam, in eo casu non satis humectantur solidia, sed præ nimia siccitate rigida sunt, tensa, nimisque vibrilia. ^{4.} Insignem in aliis reperitur aedes fluidorum acrimoniam cum aliquali eorumdem ut plurimū inspissatione. Morbos omnes chronicos postea pervolvendo, ex allatis combinationibus unam ubique reperio, tamdiuque subsistere morbum quamdiu hac adest combinatio, cum verò tollitur, tolli quoque morbum. Talis ergò combinatio causa morbi continens erit, nec aliam querunt clinici.

Porrò ad morbos ejusmodi profligandos constat expertissimos Medicos methodum adhibere curatricem, quæ simul, cuiusque fuerint classis, omnibus virtutis mederi valeat; pariter constat nil aliud ex rerum sex non naturalium abuso produci præter illud jam memoratum quadruplex vitium. (a) Constat omnia quotquot sint medicamina quadruplicem solummodo producere effectum. Nonnisi quadruplicem formulam generalē in chronicorum morborum curatione expertos adhibere clinicos, aut saltem eorum omnes formulas, paucis mutatis, ad quatuor reduci posse genera ultimò constat; aedò ut egregii illi Medici ad hanc methodum Medicinam facere viderentur. Hinc est quòd confequerter ad ea quæ ab iis in praxi peraguntur, quatuor has cardinales instituimus classes.

^{1.} *Classis.* Morbi à nimia fluidorum inspissatione.

^{2.} *Classis.* Morbi à sero malè elaborato, malè permixto, & exuperanti, cum notabilis vaorum laxitate.

^{3.} *Classis.* Morbi à fluidorum siccitate cum aliquali eorum acrimoniam & cum nimia solidorum tensione.

^{4.} *Classis.* Morbi à nimia fluidorum acrimoniam; & ut plurimū cum aliquali eorum inspissatione.

Sepè datur causas morborum continentis non ita simplices esse, sed inter se magis minūs complicari, hanc de causā quintam instituimus classem.

^{5.} *Classis.* Morbi ex quatuor his classibus, majori minori ve numero combinatis exsurgentibus.

I I I.

CHRONICOS inter morbos dantur quidem nonnulli, qui methodos propositas elidunt, imò iis sepè exasperantur, nec nisi experimentalibus seu specificis mitigantur debellantur remedii. A materia propriæ indolis & individuæ, quæ nostris in fluidis peculiarein induit crasim, ii producunt morbi. Hæc *misericordia* maternæ *virus* Medicis audit. Si ad ejus effectus, & ad remedias, quibus illud multiplex vitium destruitur, attendamus, horum sic determinari poterit natura.

Aliud est quod molem præcipue lymphaticam inspissat, eamque simul reddit acrem; sed peculiaris acrimoniam, *scrophulofum* hoc audit. Tenuissimam seu *neurolymphaticam* non aggreditur lympham. Aliud est quod lympham magis adhuc inspissat, & in minutissime

^{6.} *Vide Theologa, an sicut remittit per naturalium effectus ad quatuor reduci possit capia?*

Mos veluti lapideos mutat flocculos, nullo vix, per se, dato acrimoniae sensu. Tenuissimam hoc est *neurolymphaticam* aggreditur lympham, quasi praesertim in *neurolymphaticis* osseisque nidularetur fibris, rubra vix inquinata sanguinis portione. Hoc *venerum* Medicis audit. Aliud est quod molem precipue sanguineam, non sive lymphaticam, inquit; salfuni nempe sanguinem reddit, sed salsomuriaticum, vappidum, activis hoc est volatilibusque suis partibus & *spiritu rectore* suo defraudatum, partium sanguinem constituentium inaequali data mixtione simulque solidorum debilitate, nec non abortito partium elatere. Hoc *scorbuticum* audit. Ad hanc alia *virus* refferri possunt species, si forte *hydrophobicum* excepis; unde tres aliae instituuntur classes.

6^a. *Classis.* Morbi à lymphâ spissâ simul & acri, seu morbi à scrophulosa lue.

7^a. *Classis.* Morbi à spissâ durissimâque lymphâ, seu morbi à lue venerâ.

8^a. *Classis.* Morbi à salsuginoso vappidoque sanguine cum solidorum debili-texturâ; seu morbi à lue scorbuticâ.

Ad primam cum quartâ complicatam reduci posse videretur sexta classis, septima simpliciter ad primam, octava ad secundam cum quartâ praecipue complicatam; sed cum morborum prioribus classibus comprehensorum, quocumque modo variis combinuntur remedia, nullius in hac tripli lue plerumque sint utilitatis; ibi quidem peculiares genii inesse fatendum est. .... nunc de morbis acutis.

I V.

ALIAS non agnoscunt causas morbi acutâ, quam chronicâ. In his paulatim & sine sensu, morbifica sanguini suppeditata materies fluida, lente & indefiniter; in acutis autem subito & ex improviso, valde & quasi per infultum sanguineam inquinat molem; unde in acutis intensitas causa major est, in chronicis minor. Ergo morbi acuti chronicorum genium redolent; ita ut si primâ classis ægro morbus accidat acutus, morbus is erit, ut ita dicam, torpidus, si v. g. febris, hæc erit intermittens, vel si sibi continua, in exacerbationum principio frigore stipabitur. Si secundâ classis ægro, torpidus magis erit morbus, si febris, quotidiana erit, syncopalis, algida, &c. Si tertia classis ægro, activus morbus erit, convulsivus, &c. Si febris, æstuans multum erit & intensa valde, &c. Si quartâ classis, inflammatorius morbus erit, si febris non tam omnino æstuans erit & intensa, sed mordicans magis & acer. Idem esto de morbis acutis, ac de paroxysmis in chronicis occurrentibus iudicium.

Ergo qui chronicorum simplicium morborum quatuor callet classes, acutos pariter morbos intelligit, & an eâ aut alia morbi acuti specie afficiendus sit hominibus pravidere valet; hæc itaque de morbis acutis dicta sufficerent; sed clarioris doctrinae gratia, novas instituere classes juvat, quæ quodammodo secundariae sunt.

9^a. *Classis.* Morbi à materiâ, sanguineana statim inspissante massam, à primis viis suppeditata.

10^a. *Classis.* Morbi à materiâ sanguineam molem statim agitante & rarefaciente, cum nimia solidorum tensione, à primis viis suppeditata.

Ad morbos simplices acutos hæc duæ instituuntur classes, tres autem aliae ad acutos complicatos, ratione pectoris, abdominis & cutis, prout in hanc vel in aliâ copiosius irruit morbifica materies.

11^a. *Classis.* Morbi à materiâ è primis viis in pectoris statim irruente.

12^a. *Classis.* Morbi à materiâ à primis viis in abdominis viscera statim irruente.

13^a. *Classis.* Morbi à materiâ in cutem statim irruente, & ut plurimum à primis viis suppeditata.

14^a. *Classis.* Morbi ex his classibus, majori minorive numero combinatis exsurgentibus.

Cum materia morbifica nunc sit inspissans, nunc rarescens, duæ debent eo respectu, in quacumque classe, instituï sectiones.

V.

EAE ita instituuntur classes, ut statim cunctumque pateant indicationes; illicò enim videt Medicus in primâ classe aperientia esse præscribenda; in secundâ classe

aperientia simul & evacuantia, & ea quæ in recessu solida nimis laxa corroborant; in tertiat sociatis levibus edulcorantibus diluentia, quoque laxant solida; in quartâ cum levibus aperientibus immixta nunc edulcorantia; in quintâ praecedentium quatuor classium simul & variè combinanda esse remedia, & sic de aliis classibus.

Nec objicias tot & omnes quibus obnoxii vivimus morbos, has ad classes haud reduci posse; qui morborum enim legerit historiam, ad unam ex memoratis classibus facilè omnes reducere poterit; quia diversis licet illipotentur symptomatibus, ab eadem nihilominus causa continent dependent; hæc porrò symptomatum varietas in prima classe v. g. nunc ab inspissationis gradu, nunc à parte affecta, nunc ab illius functione pendet; & quidem si præ nimirum fluidorum inspissatione, in piloro skirrodeæ dentur concretiones, pertinax aderit vomitus; si in pulmone, asthma; si in hepate, icterus, & sic de ceteris.

Neque objiciatur præstantiores Medicos suam sèpe curandi methodum variare; nonnisi enim consequenter ad relatas modò circumstantias id agunt, vel ratione textus organi magis minùsve delicati, vel ratione ægri temperamenti, vel ad ætatem, vel ad alia semper attendendo, varias sic juxta circumstantias pleniori nunc, parciori nunc manu remedia prescribunt, modò fortiora, modò mitiora feligunt, nunc longiori, nunc autem breviori tempore præscribunt. Non iisdem enim onanino aperientibus eademque dosi adhucit pulmonum ac cutis skirrodeæ profligantur concretiones; in incipiente & vix protracta fluidorum inspissatione non eorum æquæ continuatur usus, ac in maximè proiectâ; in infanti ac in adulto; in delicato ac in robusto. Porrò omnibus his in casibus semper in usum habentur aperientia, nec unquam à generali methodo huic classi competente recedunt, sed eam solum variè applicant.

Suam fandè ita si restringant scientiam clinici, id pariter agunt Botanici, Chemici, Mathematici, alioquin ingenii humani acies in tot problematum solutione non sibi sufficeret. Attendas præterea ad omnia quæ in hoc universo terrarum orbe observantur; ex quatuor solum ea constant principiis. Tot varietates colorum à coloratis septem radiis enaescuntur, diversa tot temperamenta ad quatuor possunt reduci. Ita passim naturam indigitando, per simplicem viam semper progredi reperies; cur idem non statueretur in Medicinâ?

Tùm analogiâ, tùm ipsâ methodi institutione, tùm clinicorum unanimi consensu, cum palam sit classium instituendarum utilitas, prouum est concludere.

Expedit ergo morbos in Classes reducere.

DOMINI DOCTORES DISPUTATUR.

M. Joannes-Franciscus Paris.
M. Dionysius-Claudius Doucet.

M. Ludovicus-Gabriel Dupré.

M. Antonius Petit, in Matroporum gratis Anatomes & Artis Obstetricia Professor, necnon Chirurgie Professor designatus.

M. Joannes de Dieß.
M. Josephus de Jusieu, Regie Scientiarum Academia Socius.

M. Bartholomaeus-Tussanus le Clerc, Medicus Regis ordinarius.

M. Stephanus Pourfleur du Petit.

M. Achilles-Franciscus Fontaine;

Proponebat Parisii HONORATUS PETIOT, Sabulonensis, Doctor Medicus
Monspeliensis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus,
A. R. S. H. 1751, A SEXTA AD MERIDIEM.